

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2733/23
15.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против тужене Републике Србије – Основни суд у Јагодини и Вишег суда у Јагодини, које заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Улица Косовска број 31, ради заштите од дискриминације, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 3753/17 од 12.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца АА из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3753/17 од 12.12.2022. године, у ставу првом, другом, трећем, четвртм и петом изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3753/17 од 12.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да суд утврди да је тужена Република Србија – Основни суд у Јагодини и Виши суд у Јагодини дискриминаторски поступао према тужиоцу у поступцима пред Основним судом у Јагодини Ик бр. 153/09, Ик бр. 16/10, Ки бр. 488/10, К бр. 7486/10, К бр. 414/15, Ик бр. 72/15, Ик бр. 39/16, Р2 бр. 14/15, Р2 бр. 8/16 К бр. 695/12 и у поступцима Вишег суда у Јагодини Кж2 бр. 181/15, Кж2 бр. 55/15 и Гж бр. 619/16. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд наложи туженој да ради уклањања последица дискриминаторског поступања: прогласи ништавим и стави ван снаге решења К бр. 7486/10 од 30.4.2015. године, Кж2 бр. 181/15 од 16.6.2015. године, К бр. 414/15 од 04.02.2015. године, Кж2 бр. 55/16 од 29.3.2016. године, Р2 бр.14/15 од 14.4.2016. године и Гж бр. 619/16 од 30.5.2016. године; моментално обустави извршење мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у Специјалној затворској болници у Београду, у поступцима извршења казни Ик бр. 72/15 и Ик бр. 39/16; да избрише из Казнене евиденције казне у поступцима Ик бр. 72/15 и Ик бр. 39/16. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд забрани туженој извршење радње од које прети

дискриминација, даље вршеће дискриминације, односно понављање радњи дискриминације, коју забрану ће тужени спровести тако што ће захтевати од Врховног касационог суда да одреди други стварно надлежан суд, који је ван надлежности Апелационог суда у Крагујевцу, за поступање у предметима у свим судским поступцима који се воде код органа тужене, а у којима је тужилац странка и у којима ће се тужилац евентуално, јавити као странка, за шта ће, туженој, као основ служити ова пресуда. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд нареди туженој да ову пресуду објави у Дневном листу са дневним тиражом већим од 100.000 примерака. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 9.000,00 динара. Ставом шестим изреке, ослобођен је тужилац обавезе плаћања трошкова поступка – судски такси.

Благовременом жалбом тужилац је побијао ову пресуду, како из садржине жалбе произлази, у ставу првом, другом, трећем, четвртном и петом изреке.

Апелациони суд у Београду испитао је побијану пресуду у смислу члана 386. Закона о парничном поступку, нашавши да је жалба тужиоца неоснована.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом тужиоца указује на битне повреде поступка из тачке 12. ове законске одредбе, јер је изрека ожалбене пресуде јасна и разумљива, као и разлози о битним чињеницама, па јој се законитост и правилност могу испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је у тужби навео да је тужена незаконитим поступањем у предметима Основног суда у Јагодини Ик бр. 153/09, Ик бр. 16/10, Ки бр. 488/10, К бр. 7486/10, К бр. 414/15, Ик бр. 72/15, , Ик бр. 39/16, Р2 бр. 14/15, Р2 бр. 8/16 К бр. 695/12 и у предметима Вишег суда у Јагодини Кж2 бр. 181/15, Кж2 бр. 55/15 и Гж бр. 619/16, према тужиоцу извршила дискриминацију засновану на личним својствима тужиоца и то: по родном идентитету јер је тужилац ..., по политичком убеђењу и јер је тужилац присталица принципа демократије из програма ... и по имовном стању које је код тужиоца скромно. На тај начин му је тужена ускратила Уставом загарантована права на забрану дискриминације; на правично суђење; на неповредивост физичког и психичког интегритета; на слободу и безбедност и посебна права окривљеног; права на једнаку заштиту права и на правно средство, те право на рад, право на слободу кретања, право на правну личност, право на имовину, право на закључења брака и равноправност супружника, право на пензијско осигурање и право на живот.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања применом одредби члана 21. став 1. Устава Републике Србије, члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, члана 3. став 1, члана 4. став 1, члана 5, члана 15. став 1. и члана 25. став 1. истог закона, нашао да је тужбени захтев тужиоца неоснован па је одлучио као у ставу првом и другом изреке ожалбене пресуде.

По налажењу овога суда, првостепени суд је правилно применио наведене одредбе материјалног права које је применио на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, које се жалбеним наводима тужиоца не доводи у сумњу, па је одлучио као у ожалбеној пресуди.

Наиме, Уставом Републике Србије, прописано је право на једнакост пред Уставом и законом и право на једнаку законску заштиту. Члан 21. став 3. Устава садржи и забрањује сваку дискриминацију и то непосредну или посредну по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе језика, старости, психичког или физичког инвалидитета. Сагласно цитираној одредби дискриминација представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање у односу на лице или групе, као и на чланове њихових породица и њима блиских лица, која се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном или породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварима, односно претпостављеним личним својствима. Дискриминација се састоји из два елемента и то: акта дискриминације која обухвата прављење разлике, односно неједнако поступање, искључивање и ограничавање давања првенства у односу на неко лице или групу лица и личног својства, односно основа дискриминације које представља разлог што неједнако поступање постоји, односно што се дискриминација врши. Разлике у примени прописа и тумачењу закона од стране надлежних органа не могу се сматрати дискриминаторским поступањем, уколико је за то постојало објективно и релативно оправдање.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/2009) прописано је да се тим законом уређује општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације. Чланом 2. став 1. наведеног закона прописано је, да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикриван начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним односно претпостављеним личним својствима. Чланом 4. наведеног Закона, установљено је начело једнакости по коме су сви једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства и да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације. Одредбом члана 8. Закона о забрани дискриминације, као посебан вид дискриминације прописана је повреда начела једнаких права и обавеза, која постоји ако се лицу или групи лица, због његовог, односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује. Међутим,

свака неједнакост не представља повреду начела равноправности. Да би се утврдило да ли је повређено начело једнаких права и обавеза, мора се испитати: да ли су лицу или групи лица ускраћена нека права која се у истој или сличној ситуацији другима не ускраћују, односно не намећу; да ли је то ускраћивање права или наметање обавезе засновано на неком њиховом личном својству; да ли су оправдани циљ или последица предузетих мера и да ли постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама оstarује.

Одредбом члана 25. став 1. Закона о забрани дискриминације, прописано је да је забрањена дискриминација због политичких убеђења лица или групе лица, односно због припадности или неприпадности политичкој странци, односно синдикалној организацији.

Одредбом члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода прописано је да уживање права и слобода предвиђених у Европској Конвенцији о људским правима обезбеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, повезаност са неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

У конкретном случају, тужбени захтев је заснован на тврдњи да је у поступцима у којима тужилац био странка, вршена дискриминација према њему према родном идентитету, јер је ... по политичком убеђењу и присталица принципа демократије из Програма ... као и према његовом имовном стању с обзиром да је скромног имовног стања. Реч је о кривичним поступцима који су вођени пред Основним судом у Јагодини и Вишем суду у Јагодини, а у којима су тужиоцу изречене мере безбедности обавеног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи; затим у поступцима извршења мере безбедности, као и у ванпарничном поступку ради лишења пословне способности тужиоца. Као акт дискриминације тужилац је навео поступање суда у наведеним поступцима.

Имајући у виду наведено, и по налажењу Апелационог суда у Београду, правилан је закључак првостепеног суда да у конкретном случају тужени није извршио дискриминацију према тужиоцу, те да наведене судске одлуке којима се одлучивало о кривичној одговорности тужиоца нису донете на основу његовог личног својства и убеђења, већ је њихово доношење везано за примену позитивних закона и тумачење права, што не може представљати акт дискриминације, како то правилно закључује првостепени суд. Судска одлука није акт дискриминаторског поступања, већ се ради о примени материјалног и процесног права на чињенично стање у сваком конкретном поступку. Тужилац позивајући се на дискриминацију, заправо наводи евентуалне повреде материјалног и процесног права учињене од стране судова, што је основ за изјављивање правних лекова – редовних и ванредних или уставне жалбе против судских одлука јер се правним лековима врши контрола правилности судске одлуке од стране непосредно вишег суда, а које лекове је тужилац и користио. По оцени овога суда, евентуално погрешна примена права или повреде учињениеу судском поступку не могу се сматрати дискриминацијом, због чега је правилно првостепени суд, одбио тужбени захтев тужиоца, као неоснован. Незадовољство тужиоца вођењем судског поступка, као и незадовољство исходом самог судског поступка, не може представљати основ због кога би био основан захтев за утврђење дискриминације, без икаквог реалног упоришта за истицање дискриминаторског поступања судова и судија у односу на

личност тужиоца. Тужилац ни у тужби, ни током поступка није изнео навод да је поступање суда последица дискриминације и дискриминаторског понашања судија по основу тужиоцевог личног својства (родни идентитет, политичко убеђење итд.), нити такве околности произлазе из ових доказа.

Због тога су неосновани сви жалбени наводи тужиоца којим се побија ожалбена пресуда, јер се истима само понављају наводи који су били предмет оцене пред првостепеним судом и за које су дати јасни разлози због којих је првостепени суд нашао да није основан тужбени захтев, које разлоге у свему прихвата и овај суд.

Како се ни осталим наводима жалбе тужиоца не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, применом члана 390. ЗПП, одлучено као у изреци.

Применом члана 401. тачка 2. ЗПП, потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка која је донета на основу правилне примене чл. 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, и у складу је са успехом странака у спору и важећој АТ у време пресуђења.

Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић